

Pomáhat a chránit

POLICIE ČESKÉ REPUBLIKY
KRAJSKÉ ŘEDITELSTVÍ POLICIE
MORAVSKOSLEZSKÉHO KRAJE
oddělení tisku a prevence
skupina tisku a prevence Ostrava

Ostrava 11. dubna 2017

„Životy online žijeme, záda si málo kryjeme!!“

Úvodem zamyšlení:

Při pohledu na současný vývoj společnosti a především její technický „upgrade“ se musíme ptát, kam až to povede? Jaké to může mít následky? Je to bezpečné? Odpověď je prostá, je to natolik bezpečné, jak bezpečně k tomuto budeme jako jednotlivci či jako skupiny přistupovat, jak se budeme chovat, jak budeme techniku vnímat jako nástroj, který nám může v mnoha směrech pomoci, ale musíme si také uvědomit, že nám může i ublížit.

Ve všech dobách, i v té dnešní, vždy platilo a platit bude, že nejlepší je zdravý „selský“ rozum. V dnešní přetechnizované době se dostáváme do fáze, kdy téměř všichni obyvatelé naší planety, žijí v online prostředí, tedy v kyberprostoru. Máme emaily, účty na různých komunikačních portálech, na sociálních sítích a všude zde se pohybujeme, komunikujeme, bavíme se, informujeme se, podnikáme a provádíme různé činnosti. V kyberprostoru jsme ve vzájemné interakci s ostatními lidmi, ale také s různými organizacemi, sdruženími a jinými subjekty. Stejně jako v reálném životě, ani zde nejsou všichni „hodní“ a navíc s nimi nekomunikujeme tak říkajíc tváří v tvář, což dává dosti velkou míru anonymity. Proto je na místě být v kyberprostoru opatrný, řídit se určitými pravidly, hlídat si své soukromí, prostě chovat se tak, abychom se nestali obětí a to jak po stránce fyzické, tak po stránce psychické.

Naše děti s touto vyspělou komunikační technikou vyrůstají a věk, kdy člověk jako takový poprvé okusí „chuť“ kyberprostoru se snižuje až k hranici, kdy se naučíme aktivně komunikovat s okolím, mnohdy i pod tuto hranici. Zde je nutné si uvědomit, nakolik dokáže například malé dítě rozpoznat možné nebezpečí, které mu na sociálních sítích či internetu hrozí. Mnohdy to nedokáže rozpoznat ani dospělý. Navíc s rozvojem komunikačních a informačních technologií se rozvíjí i kriminalita s využitím těchto prostředků. Pachatelé trestných činů jsou čím dál více sofistikovanější a nutno říci, že i „vynalézavější“. Opravdu se nebojí použít jakýkoliv prostředek k dosažení svého cíle a mnohdy využívají zranitelnosti potenciální oběti spočívající především v nedostatečných informacích či znalostech, jak zacházet s internetem a sociálními sítěmi, potažmo s technikou, která tyto novodobé „zážitky“ zprostředkovává.

Nejčastějšími trestnými činy v souvislosti s internetovou kriminalitou jsou krádeže a podvody prostřednictvím nákupů a prodeje pomocí e-shopů. Dále podvodné nabídky různých pracovních příležitostí a přivýdělků s možností finančních zisků. A v neposlední řadě jsou to trestné činy neoprávněný přístup k počítačovému systému a nosiči informací, trestné činy v souvislosti s výrobou a šířením pornografie, vydírání, nebezpečné vyhrožování, nebezpečné pronásledování, navazování nedovolených kontaktů s dítětem a další.

30. dubna 24
729 21 Ostrava

Samozřejmě nesmíme také zapomenout na fakt, že takové dítě či dospělá osoba, která má nedostatek pohybu a dlouhé hodiny tráví v nevětraném pokoji sedíce na židli a sledující monitor počítače či displej tabletu nebo telefonu velice nepříznivě ovlivňuje své zdraví a to jak fyzické tak i psychické. Ono totiž být online je velice návykové a žádná závislost ještě nikomu nic pozitivního nepřinesla.

Moravskoslezští policisté sází na prevenci. Preventivní projekt „Poldík Webík“, již osmým rokem děti, mládež, dospělé a seniory upozorňuje na možná rizika spojená s užíváním internetu a sociálních sítí. Formou přednášek napříč základními školami, středními školami, ale také domovy pro seniory policisté i za pomoci skutečných případů nabádají posluchače, aby byli na internetu a sociálních sítích vždy ve střehu a dali si pozor na určité chování a jevy, které ohrožují jejich bezpečnost, majetek či zdraví. K přednáškám, které vždy podpoří prezentace s ilustracemi či krátká videa, přistupují policisté lidskou formou a vzájemnou interakci s posluchači podpoří pracovními sešity či pracovními listy k danému tématu. Přidanou hodnotou jsou tematické informačně propagační předměty, které preventisté v rámci přednášek či jiných aktivit lidem předávají. Prostřednictvím třídních schůzek se na některých školách podařilo oslovit také rodiče žáků a připomenout jim, že pokud je dítě v pokojíčku na počítači neznamená, že je v bezpečí domova. Pro seniory pořádají policisté navíc přednášky přímo ve školícím sále v areálu Krajského ředitelství policie Moravskoslezského kraje.

Projekt bude pokračovat i v dalších letech, kdy bude pružně reagovat na vývoj technologií a s tím spojená rizika vzniku protiprávních jednání. Chystáme rozšíření cílových skupin o další. Připravili jsme také propagační předměty, které budou nejenom informativní, ale také užitečné a pomohou například zachovat větší soukromí či ochránit před zneužitím osob v kyberprostoru.

To, že projekty moravskoslezských policistů jsou multifunkční a mezi sebou vzájemně provázány, svědčí i zcela nová edukativní hra pro děti s názvem „Učíme se s Honzíkem aneb Policejní pohádky hrou“, která obsahuje mimo jiné i hrací karty týkající se právě negativních jevů na internetu a sociálních sítích.

Samozřejmostí v tomto „kyberboji“ je pomoc médií.

-----kazuistika-----

Poškozený 30letý muž z Moravskoslezského kraje komunikoval přes sociální síť se svojí 24letou známou, kdy sdíleli společné zájmy v oboru finančnictví. Po jedné z komunikací na konci roku 2016 byl ze stejného profilu na sociální síti osloven touto ženou s žádostí o úvěr, že ona se nemůže připojit na svůj osobní účet k bance, a že na telefonní číslo poškozeného přijdou registrační údaje. K čemu měly tyto údaje sloužit, poškozený nevěděl, ani to neřešil. Chtěl jen pomoci své „online“ známé. Vzápětí přišly poškozenému dvě SMS zprávy s potvrzujícími kódy, které bez přečtení přeposlal přes aplikaci v mobilním telefonu na profil známé na sociální síť. Později zjistil, že se jednalo o potvrzovací kódy k úvěru a převodu finanční hotovosti. Ženě proto volal, ale dovolal se jí až druhý den, kdy tato mu sdělila, že ona s poškozeným nekomunikovala, že zřejmě někdo zneužil její profil. Poškozený včasnou komunikací s bankovním ústavem zastavil převod finančních prostředků ze svého účtu na jiný. Neznámý pachatel, který uzavřel úvěr a pokusil se převést finanční prostředky poškozeného, se dopustil trestných činů podvod, neoprávněný přístup k počítačovému systému a nosiči informací a neoprávněné opatření, padělání a pozměnění platebního prostředku, za které hrozí pachateli v případě prokázání viny trest odnětí svobody v době trvání až 8 let.

„Nepřišel“

Na internetovém bazarovém serveru si vyhlédl devětadvacetiletý muž mobilní telefon. Přes kontaktní email oslovil prodejce komunikující přes emailovou schránku na ženské jméno. Dle předchozí domluvy zaslal koncem měsíce března letošního roku na bankovní účet požadovanou částku pět tisíc korun. Mobilní telefon mu však ani po urgencích zaslán nebyl a prodejce přestal s poškozeným komunikovat. Nevymohl si tak ani navrácení zasláné částky.

Ostravští policisté v dané věci zahájili úkony trestního řízení pro objasnění a prověření všech skutečností důvodně nasvědčujících tomu, že byl spáchán přečin podvod. V případě dopadení hrozí pachateli trest odnětí svobody až na dvě léta, zákaz činnosti nebo propadnutí věci nebo jiné majetkové hodnoty.

Ostravští policisté reagují

V případě nakupování zboží na internetu a především tedy na bazarových stránkách je vždy důležité zvážit „výhodnost nabídky“. Je třeba myslet na to, že nemáme možnost zboží si předem prohlédnout, vyzkoušet či ověřit pravost nabídky. Pokud reagujeme na nabídku zboží, které je v prodeji za zvlášť výhodnou cenu oproti ceně standardní, měli bychom být obzvlášť obezřetní a zcela jistě zvážit platbu předem. Když už se staneme obětí podvodu, doporučujeme toto oznámit policii bezodkladně. Nedbat výmluv prodejce, které se mohou týkat například problémy s dopravou nebo časovým vytížením. Doporučujeme při podání oznámení vzít s sebou na policii následující:

1. kopii inzerátu nebo nabídky (vždy doporučujeme kopii pořídit již před první reakci na nabídku),
2. emailovou a SMS komunikaci,
3. případný výpis z bankovního účtu nebo jiný doklad prokazující platbu,
4. veškeré získané identifikační údaje k prodejci (emailovou adresu, nick prodejce, bankovní spojení, telefon...).